

NOTAT

ANBRAGTE UNGES UDSATHED

RIKKE FUGLSANG OLSEN
METTE LAUSTEN

KØBENHAVN 2017

ANBRAGTE UNGES UDSATHED
Afdelingsleder: Mette Deding
Afdelingen for Udsatte børn, Dagtilbud og Skole

© 2017 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd
Herluf Trolles Gade 11
1052 København K
Tlf. 33 48 08 00
sfi@sfi.dk
www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

SFI-notater skal danne grundlag for en faglig diskussion. SFI-notater er foreløbige resultater, og læseren bør derfor være opmærksom på, at de endelige resultater og fortolkninger fra projektet vil kunne afvige fra notatet.

INDHOLD

1	ANBRAGTE UNGES UDSATHED	5
	Datagrundlag	5
	Selvskaide	7
	Selvmondsforsøg	8
	Voldtægt og voldtægtsforsøg	10
	Trusler med våben	13
	Opsamling	15
	LITTERATUR	17

ANBRAGTE UNGES UDSATHED

I dette notat belyser vi 18-årige tidligere anbragte unges udsathed. Den udsathed, som vi ser på i dette notat, er at være udsat for selvskade og selvmordsforsøg, være udsat for voldtægt og voldtægtsforsøg, have fået en abort samt at være udsat for trusler med våben. Denne fokus på udsathed og konkrete overgreb er i høj grad motiveret af resultaterne fra tidligere analyser på 15-årige anbragte (Lausten m.fl., 2015), der viste, at hver femte af de anbragte 15-årige (22 pct.) angav, at de havde været udsat for et overgreb (i bred forstand, dvs. denne definition indeholder fx også mobning) inden for det sidste halve år primært fra andre unge uden for anbringelsesstedet, men også fra voksne på og uden for anbringelsesstedet samt andre unge. Vi har derfor ønsket at undersøge nærmere, hvilke konkrete overgreb tidligere anbragte har oplevet, og i hvilket omfang overgrebene hænger sammen med karakteristika i forhold til anbringelsesforløb.

DATAGRUNDLAG

Grundlaget for analyserne er SFI's forløbsundersøgelse af anbragte født i 1995 (AFU). Forløbsundersøgelsen inkluderer nogle af de allermest udsatte børn og unge i samfundet og belyser deres familievilkår og den indsats, der ydes. Der er tale om børn og unge, hvor samfundet opfatter deres opvækst i familien som så problematisk, at de ikke kan forblive i hjemmet, men anbringes uden for hjemmet – igennem hele eller dele af deres barndom – med henblik på at sikre dem en opvækst på lige vilkår med andre børn og unge. Lige fra den første dataindsamling har hensigten været at følge alle de børn fra 1995-årgangen, der i løbet af barndommen anbringes uden for hjemmet, gennem barndom, ungdom og ind i voksenlivet. Der er derfor gennemført dataindsamlinger, hvor børnene var 7, 11, 15 år og senest, da de var 18 år gamle. Datagrundlaget er

vokset fra 607 7-årige børn, der i 2003 var eller havde været anbragt uden for hjemmet til 2.920 18-årige, der alle har oplevet at være anbragt uden for hjemmet i kortere eller længere tid gennem deres barndom. De har alle fået tilbuddet om at deltage i SFI's forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995, og 42 pct. af dem har besvaret spørgeskemaet som 18-årige. Det er deres besvarelser, sammen med besvarelserne fra SFI's forløbsundersøgelse af børn født i 1995 (BFU, se Thomsen, 2016, for yderligere beskrivelse af data), der ligger til grund for dette notat.

Her skal bemærkes, at udfaldet for en udsat gruppe, som tidligere anbragte er, ikke nødvendigvis kan sammenlignes direkte med udfald for en gruppe af unge, der er repræsentativt udvalgt blandt den danske befolkning af 18-årige. Udsatte unge har haft en meget anderledes opvækst end repræsentativt udvalgte unge. Vi vil derfor ikke kunne forvente, at udsatte og anbragte unge, selv med den rette indsats og støtte, vil kunne komme ned på samme lave udfaldsmål som repræsentative unge. Sammenligningerne i dette notat med BFU, som er repræsentativt for alle danske 18-årige, skal derfor kun bruges som en meget grov beskrivelse af de tidligere anbragtes udsathed.

OPDELING PÅ TYPE AF ANBRINGELSESFORLØB

En anden sammenligning inden for gruppen af anbragte er mellem forskellige anbringelsesforløb, som de anbragte unge har været igennem. Baseret på de unges veje gennem anbringelsessystemet, dvs. hvor og hvornår de har været anbragt og alder ved første anbringelse, har vi konstrueret 8 typer af anbringelsesforløb, som vi inddeler de 18-årige tidligere anbragte i. De 8 typer af forløb er kort beskrevet i tabel 1.1. Metode, fremgangsmåde og typer af forløb er nærmere beskrevet i den kommende rapport om de 18-årige tidligere anbragte fra SFI's forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995.

TABEL 1.1

Nøglekarakteristika for de 8 typer af anbringelsesforløb for tidligere anbragte unge, født i 1995.

	Andel, pct.	Alder ved første anbringelse, år	Anbringelsesvarighed, år	Beskrivelse
1. Little'n'Late	41,3	13,3	1,9	Anbragt kortvarigt eller meget sent
2. "Lidt af det hele"	14,6	12,5	2,5	Meget ustabil forløb, mange skift
3. Socialpædagogisk opholdssted	9,8	10,7	6,2	Hovedsageligt soc.pæd. opholdssted
4. Døgninstitution	7,6	8,5	7,3	Hovedsageligt døgninstitution
5. Hovedsagelig forebyggelse	3,5	10,7	1,9	Kortvarigt anbragt, ellers forebyggende tiltag
6. Tidlig indsats, intet senere	5,1	6,5	5,5	Anbragt indtil 11-års-alderen
7. Sen familiepleje	7,4	9,0	7,6	Først institution, derefter familiepleje
8. Tidlig familiepleje	10,8	2,6	14,1	Familiepleje stort set hele barndommen

Kilde: Egne beregninger på registerdata, Danmarks Statistik

SELVSKADE

I litteraturen er der variation i beskrivelsen af selvskade. De mest kendte former for selvskade er, når en person skærer i sig selv (cutting), brænder sig selv, slår hovedet mod eller med forskellige objekter, eller når en person hiver hår ud af hovedbunden. I nyere forskning er der enighed om, at det er vigtigt at adskille selvskadende adfærd fra at have intentioner om selvmord. Selvskadende adfærd skal således ikke betragtes som et ønske om at dø, men tværtimod som en coping-mekanisme, som den selvskadende anvender for at håndtere eller lindre negative følelser (Duffy, 2009; Klonsky, 2007; Möhl, 2006; Stanley m.fl., 2001). Selvskadende personer bærer ofte på traumatiske oplevelser fra barndommen eller andre følelsesmæssige og/eller sociale problemer. Den selvskadende adfærd er et forsøg på at håndtere disse følelser.

For at undersøge om de unge i forløbsundersøgelserne har en bevidst selvskadende adfærd, er de blevet stillet følgende tre spørgsmål, både som 15-årige og ved seneste opfølgning som 18-årige:

- Har du inden for de seneste 4 uger tænkt på at skade dig selv eller på at begå selvmord?
- Har du inden for de sidste 4 uger forsøgt at skade eller såre dig selv?
- I hele dit liv, har du nogensinde forsøgt at skade eller såre dig selv?

De tre spørgsmål følger DAWBA (the Development And Wellbeing Assessment), der er to separate, dybtgående spørgeskemaer med det formål at diagnosticere psykisk sygdom hos hhv. børn og unge i alderen 5-17 år og voksne fra 18 år og op. Hvis respondenterne svarer 'Ja' til bare 1 af de 3 spørgsmål, betegnes personen som værende i risikogruppen for bevidst selvskade.

Selvskade blandt 15-årige blev analyseret i en tidligere rapport (Lausten m.fl., 2013), der viste, at 44 pct. af de anbragte 15-årige havde selvskadende adfærd, sammenlignet med 11 pct. af 15-årige i øvrigt.

TABEL 1.2

Andel 18-årige med bevidst selvskadende adfærd eller tanker om selvskade. Særsilt for de to grupper af unge. Procent.

	Drenge	Piger	I alt	Procent- grund- lag
Tidligere anbragte (AFU)	28	61	44	1.237
Unge i øvrigt (BFU)	9	25	17	4.180

Anm.: Der er statistisk signifikante forskelle på et 1-procents-niveau, både mellem grupperne og mellem køn.

Kilde: Egne beregninger på SFT's forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995 (AFU) og SFT's forløbsundersøgelse af børn født i 1995 (BFU).

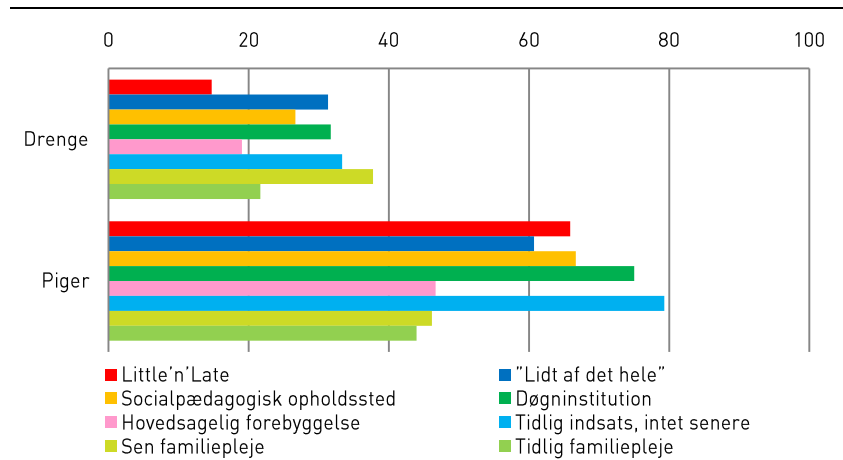
Tabel 1.2 viser, at andelen blandt 18-årige tidligere anbragte, der har bevidst selvskadende adfærd eller tanker om selvskade, stadig er på 44 pct.,

dvs. ikke er højere end den tidligere fundne andel blandt 15-årige anbragte. Til gengæld viser opdelingen på køn her, at det i langt overvejende grad er piger, der er bevidst selvskadende. 61 pct. af de tidligere anbragte piger angiver at være bevidst selvskadende eller at have haft tanker om selvskade, sammenlignet med 25 pct. af 18-årige piger i øvrigt.

For tidligere anbragte unge har vi i figur 1.1 opdelt andelen, der er bevidst selvskadende, i forhold til både køn og anbringelsesforløb.

FIGUR 1.1

Andelen af 18-årige tidligere anbragte fra årgang 1995, der er bevidst selvskadende. Særskilt for type af anbringelsesforløb. Procent.

Anm.: Signifikans er målt op mod type 8, 'Tidlig familiepleje'. For pigerne er der statistisk signifikant forskel mellem type 1, 2, 3, 4 og 6 ift. 'Tidlig familiepleje'. Forklaring på typer af forløb findes i tabel 1.1.
Kilde: SFT's forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995 (AFU). Egne beregninger.

Piger, der hovedsageligt har modtaget forebyggende foranstaltninger eller hovedsageligt har været i familiepleje, har markant lavere andel af bevidst selvskade (44-46 pct.), end piger, der har haft andre anbringelsesforløb. Det er især piger, der hovedsageligt har været på døgninstitution (75 pct.) eller har været anbragt tidligt, men derefter ikke fået nogen støtte (type 6, 79 pct.), der er bevidst selvskadende.

SELMORDSFORSØG

I sammenhæng med en række spørgsmål om udsathed har vi spurgt, om de unge nogensinde har forsøgt selvmord (tabel 1.3). Mere end hver fjerde af alle anbragte unge (28 pct.) svarer, at de har forsøgt at tage deres eget liv. Blandt 18-årige i øvrigt har 5 pct. svaret, at de har forsøgt selvmord. Som ved selvskade er pigerne i særlig grad udsatte. Det viser sig her ved, at 40 pct. af alle tidligere anbragte piger har forsøgt selvmord, sammenstillet med 7 pct. af piger i øvrigt.

TABEL 1.3

Andel 18-årige, der har forsøgt selvmord. Særskilt for de to grupper af unge. Procent.

	Drenge	Piger	I alt	Datagrundlag
Tidligere anbragte (AFU)	16	40	28	1.202
Unge i øvrigt (BFU)	3	7	5	4.279

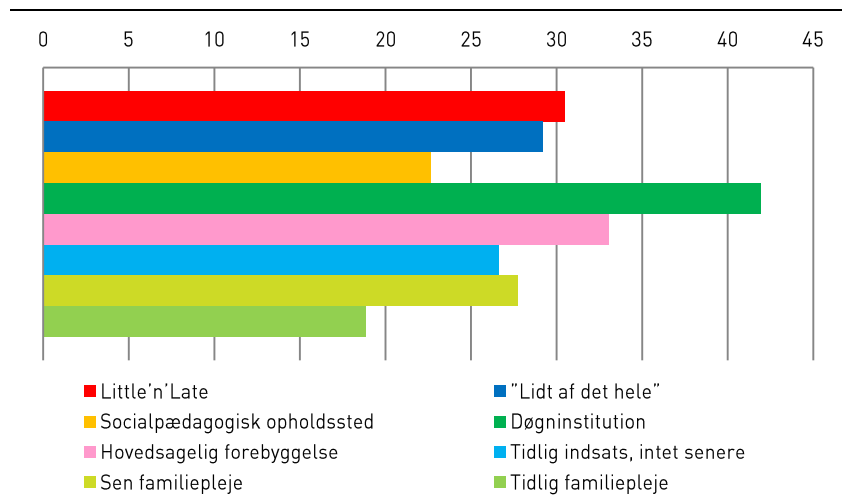
Anm.: Der er statistisk signifikante forskelle på et 1-procents-niveau, både mellem grupperne og mellem køn.

Kilde: Egne beregninger på SFI's forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995 (AFU) og SFI's forløbsundersøgelse af børn født i 1995 (BFU).

Vi har også analyseret andelen, der har forsøgt selvmord, i forhold til anbringelsesforløb. Andelen af tidligere anbragte, der har forsøgt selvmord, varierer betydeligt mellem de 8 typer af anbringelsesforløb (figur 1.2). Andelen, der svarer bekræftende på spørgsmålet, er størst for gruppen af tidligere anbragte, der har været anbragt på en døgninstitution. Her svarer 42 pct., at de har forsøgt at begå selvmord en eller flere gange. De laveste andele af unge, der har forsøgt selvmord, findes blandt unge, der har haft et anbringelsesforløb med tidlig familiepleje (19 pct.), og blandt unge, der hovedsageligt har været anbragt på socialpædagogiske opholdssteder (23 pct.). I de andre anbringelsestyper ligger andelen, der har forsøgt selvmord, på 26-33 pct.

FIGUR 1.2

Andelen af 18-årige tidligere anbragte fra årgang 1995, der har forsøgt selvmord. Særskilt for type af anbringelsesforløb. Procent.

Anm.: Signifikans er målt op mod type 8, 'Tidlig familiepleje'. Der er signifikante forskelle mellem alle typer og 'Tidlig familiepleje', undtagen mellem 'Socialpædagogisk opholdssted' og 'Tidlig familiepleje'. Forklaring på typer af forløb findes i tabel 1.1.

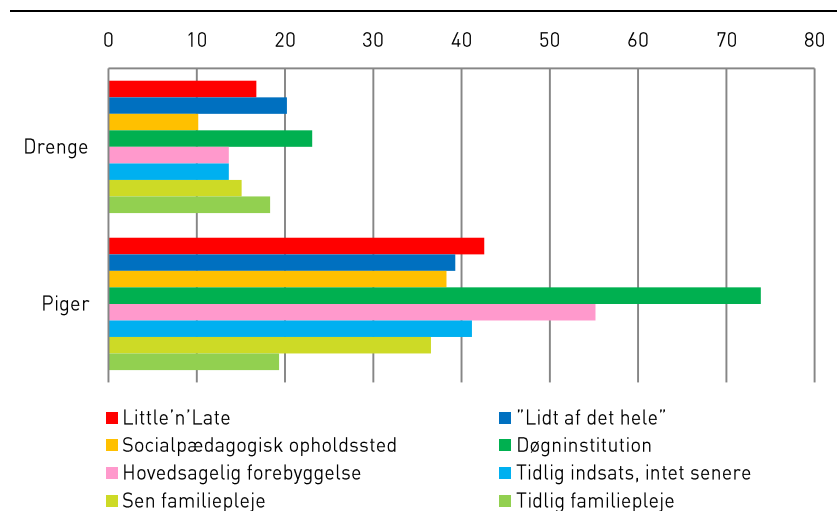
Kilde: SFI's forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995 (AFU). Egne beregninger.

Der er store forskelle mellem drenge og piger i forhold til, om de har forsøgt at begå selvmord. Pigerne fra alle anbringelsesgrupperne har i

signifikant højere grad forsøgt selvmord (figur 1.3). Den eneste undtagelse er blandt de drenge og piger, der har været i tidlig familiepleje, hvor der ingen forskel er mellem kønnene. I denne gruppe er der relativt få piger, der har forsøgt selvmord, i forhold til piger i de andre grupper.

FIGUR 1.3

Andelen af 18-årige tidligere anbragte fra årgang 1995, som har forsøgt selvmord. Særskilt for køn og type af anbringelsesforløb. Procent.

Anm.: Der er signifikante forskelle mellem drenge og piger i alle typer af anbringelsesforløb, undtagen i 'Tidlig familiepleje'. Forklaring på typer af forløb findes i tabel 1.1.

Kilde: SFI's forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995 (AFU). Egne beregninger.

Særligt bekymrende er det, at unge, som har været anbragt på døgninstitution, har en klar overhyppighed i forhold til selvmordsforsøg. 3 ud af 4 piger, der hovedsageligt har været anbragt på en døgninstitution, har forsøgt selvmord (74 pct.), mens det samme gælder for 23 pct. af drengene. Ligeledes har piger med "hovedsagelig forebyggelse" i højere grad end piger fra andre typer af anbringelsesforløb forsøgt selvmord, nemlig over halvdelen af dem (55 pct.).

VOLDTÆGT OG VOLDTÆGTSFORSØG

I spørgeskemaet er de unge blevet spurgt, om de nogensinde er blevet voldtaget eller forsøgt voldtaget. Selvom der er stor forskel på en fuldbyrdet voldtægt og et voldtægtsforsøg, er begge hændelser er meget alvorlige. Vi kan imidlertid ikke skelne mellem disse to begivenheder grundet spørgsmålsformuleringen, så vi kan ikke endelige afgøre, hvor stor en andel der reelt er blevet voldtaget. Der er kun en lille andel af alle drenge (under 1 pct.), der angiver, at de har været forsøgt voldtaget eller er ble-

vet voldtaget. Tallene i tabel 1.4 og figur 1.4 er derfor kun baseret på pigernes svar omkring voldtægt og voldtægtsforsøg.

TABEL 1.4

Andel 18-årige piger, der har været udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg. Særskilt for de tre grupper af piger. Procent.

	Piger	Procentgrundlag
Tidligere anbragte (AFU)	34	590
Unge i øvrigt (BFU)	6	2.052

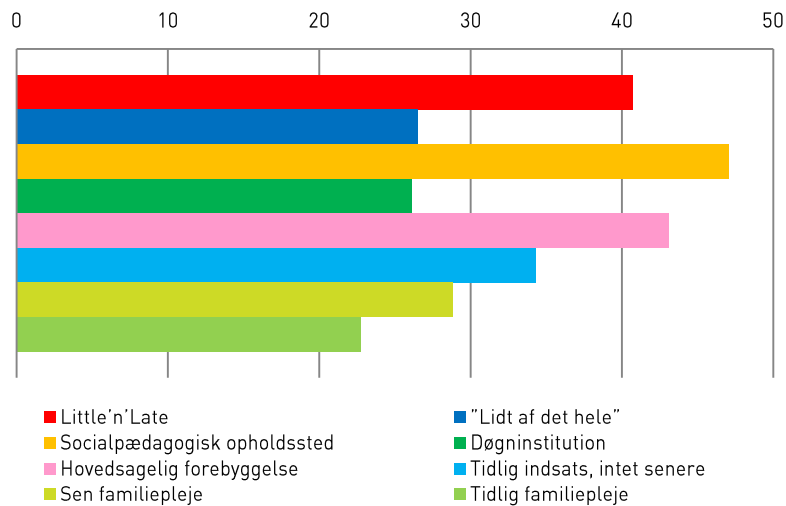
Anm.: Der er statistisk signifikante forskelle mellem tidligere anbragte piger og piger i øvrigt.

Kilde: Egne beregninger på SFT's forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995 (AFU) og SFT's forløbsundersøgelse af børn født i 1995 (BFU).

Hver tredje pige, der har været anbragt (34 pct.), svarer, at hun mindst en gang i sit 18-årige liv har været udsat for voldtægt eller forsøg på voldtægt. For piger i øvrigt gælder det, at 6 pct. af dem har været udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg.

FIGUR 1.4

Andelen af 18-årige tidligere anbragte piger fra årgang 1995, som har været udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg. Særskilt for typer af anbringelsesforløb. Procent.

Anm.: Der er statistisk signifikante forskelle mellem 'Little'n'Late', 'Socialpædagogisk opholdssted' og 'Hovedsageligt forebyggelse' og de fem andre typer af anbringelsesforløb. Der er ikke statistisk signifikant forskel mellem de tre grupper med højest andel, 'Little'n'Late', 'Socialpædagogisk opholdssted' og 'Hovedsageligt forebyggelse', og der er ikke statistisk signifikant forskel mellem de fem grupper med lavest andel, der har været udsat for voldtægt og voldtægtsforsøg.

Forklaring på typer af forløb findes i boks 1.1.

Kilde: SFT's forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995 (AFU). Egne beregninger.

Sammenholder vi pigernes besvarelser med typen af anbringelsesforløb, ser vi samme store forskel mellem typerne som ved selvmordsforsøg.

Næsten halvdelen af de unge piger, som har været anbragt på et socialpædagogisk opholdssted, angiver, at de er blevet forsøgt voldtaget eller voldtaget (47 pct.), mens knap halvdelen af piger, der har haft ”hovedsagelig forebyggelse” (43 pct.), og piger, der tilhører typen ”Little’n’Late” (41 pct.) har været udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg.

Piger, der har været i tidlig familiepleje, er den gruppe af tidligere anbragte piger, hvor færrest har været udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg (23 pct.).

Vi anser det for bekymrende, at hver tredje tidligere anbragte pige har været udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg. Det er endnu mere bekymrende, at næsten halvdelen af alle pigerne, der har været anbragt på et socialpædagogisk opholdssted, har haft disse oplevelser. Selv for de anbringelsesgrupper, der har den laveste andel af piger, som har været udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg, er det stadig omkring 1 ud af 5 piger, der har oplevet en voldtægt eller et voldtægtsforsøg.

Vi har dog ikke mulighed for at fastslå, om voldtægten, eller voldtægtsforsøget, er sket før eller efter anbringelsen. Det er muligt, at voldtægten eller voldtægtsforsøget er sket før anbringelsen og hænger sammen med faktorer, der har ført til anbringelsen, hvormed anbringelsen bliver en beskyttende faktor. Uagtet hvordan forløbet har været, er det en høj andel af tidligere anbragte piger, der har været udsat for overgreb.

ABORT

Vi har ligeledes spurgt pigerne, om de har fået en abort (tabel 1.5). At få en abort er ikke kun en direkte konsekvens af en evt. voldtægt, men kan også være en konsekvens af et liv med usikker sex. I denne sammenhæng medtager vi abort som endnu en indikation af udsathed.

TABEL 1.5

Andel 18-årige piger, der har fået mindst en abort. Særskilt for de to grupper af piger. Procent.

	Piger	Datagrundlag
Tidligere anbragte (AFU)	18	598
Unge i øvrigt (BFU)	4	2.063

Anm.: Der er statistisk signifikante forskelle mellem tidligere anbragte piger og piger i øvrigt.

Kilde: Egne beregninger på SFTI's forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995 (AFU) og SFTI's forløbsundersøgelse af børn født i 1995 (BFU).

Tidligere anbragte piger har i langt højere grad – i en alder af 18 – fået en abort (18 pct.), sammenlignet med piger i øvrigt.

TRUSLER MED VÅBEN

En anden form for udsathed er, hvis man bliver truet med kniv, skydevåben eller anden form for våben (tabel 1.6). Mere end hver fjerde af de tidligere anbragte unge (27 pct.) har været udsat for at blive truet med en kniv, et skydevåden eller lignende. Det samme gælder kun for 7 pct. af unge i øvrigt.

TABEL 1.6

Andel 18-årige, der er blevet truet med kniv, skydevåben eller lignende. Særskilt for de to grupper af unge. Procent.

	Drenge	Piger	I alt	Datagrundlag
Tidligere anbragte (AFU)	34	20	27	1.215
Unge i øvrigt (BFU)	10	4	7	4.170

Anm.: Der er statistisk signifikante forskelle på et 1-procents niveau, både mellem grupperne og mellem køn.

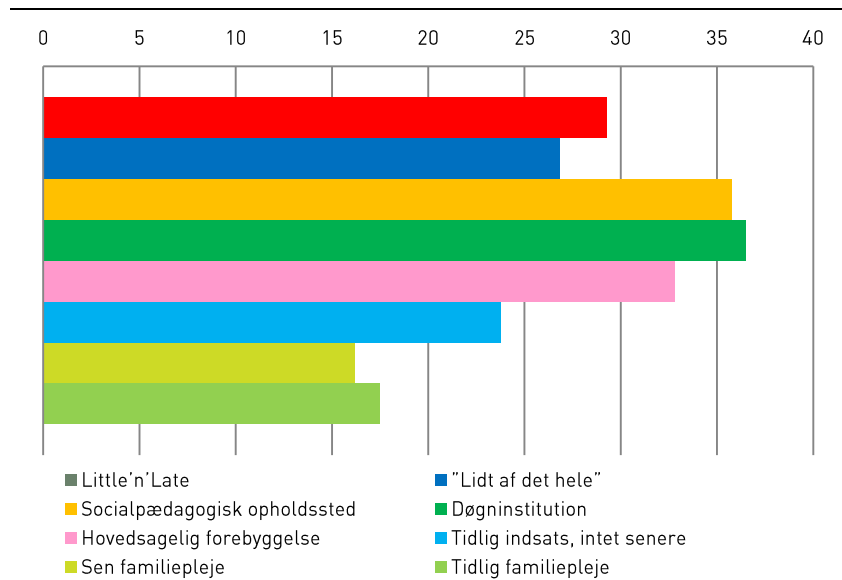
Kilde: Egne beregninger på SFTI's forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995 (AFU) og SFTI's forløbsundersøgelse af børn født i 1995 (BFU).

Der er samlet set statistisk signifikant forskel mellem de anbragte drenge og piger, hvor hver tredje tidligere anbragt dreng (34 pct.) er blevet truet med et våben i sammenligning med hver femte tidligere anbragte pige (20 pct.). Disse andele er ligeledes langt større end andelen af drenge og piger i øvrigt, der har blevet truet med våben.

Opdelt på type af anbringelsesforløb (figur 1.5) har tidligere anbragte unge, der hovedsageligt har været anbragt på en døgninstitution (37 pct.), på socialpædagogisk opholdssted (36 pct.), eller som ”hovedsageligt har fået forebyggelse” (33 pct.), oftest været udsat for trusler med våben. Her svarer 1 ud af 3 tidligere anbragte bekræftende. Derimod er det i mindre grad de unge, der har været anbragt i familiepleje, enten i tidlig (17 pct.) eller i sen familiepleje (16 pct.), der har været ude for denne form for trusler. Der er da heller ingen statistisk signifikante forskelle mellem de to grupper af unge, der har været i familiepleje, ligesom der ingen signifikante forskelle er mellem unge fra døgninstitutioner, unge fra socialpædagogiske opholdssteder og unge med ”hovedsagelig forebyggelse”.

FIGUR 1.5

Andelen af 18-årige tidligere anbragte fra årgang 1995, der har været anbragt, som er blevet truet med kniv, skydevåben eller lignende. Særskilt for typer af anbringelsesforløb. Procent.

Anm.: Der er signifikante forskelle mellem gruppe 1 og hhv. gruppe 7 og 8. Der er signifikante forskelle mellem gruppe 2 og hhv. gruppe 7 og 8. Der er signifikante forskelle mellem gruppe 3 og hhv. gruppe 7 og 8. Der er signifikante forskelle mellem gruppe 4 og hhv. gruppe 7 og 8. Der er signifikante forskelle mellem gruppe 5 og hhv. gruppe 7 og 8.

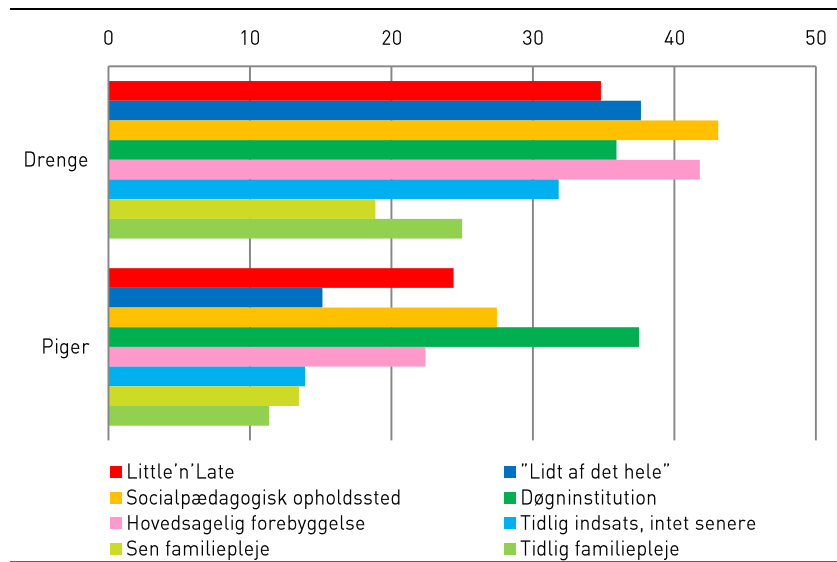
Forklaring på typer af forløb findes i boks 1.1.

Kilde: SFT's forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995 (AFU). Egne beregninger.

Der er særligt forskelle inden for gruppen af drenge og gruppen af piger, når man opdeler dem på anbringelsesforløb (figur 1.6). Drengene, der har været anbragt på et socialpædagogisk opholdssted eller har haft "hovedsagelig forebyggelse", er med andele på henholdsvis 43 pct. og 42 pct. i højere grad blevet truet end de øvrige tidligere anbragte drenge. Derimod har drengene, som har været anbragt i sen familiepleje (19 pct.) eller tidlig familiepleje (25 pct.), i mindre grad været udsat for denne type trusler. Også pigerne, som har været anbragt i sen (13 pct.) eller tidlig familiepleje (11 pct.), har været mindre udsat for denne type trusler. For pigernes vedkommende er denne typer trusler primært gået ud over dem, der har været anbragt på døgninstitutioner, hvor 38 pct. har været udsat for trusler med våben.

FIGUR 1.6

Andelen af 18-årige tidligere anbragte fra årgang 1995, som er blevet truet med kniv, skydevåben eller lignende. Særskilt for køn og typer af anbringelsesforløb. Procent.

Anm.: Der er signifikante forskelle mellem drenge og piger i gruppe 1, gruppe 2, gruppe 5 og gruppe 8.

Forklaring på typer af forløb findes i boks 1.1.

Kilde: SFT's forløbsundersøgelse af anbragte børn født i 1995 (AFU). Egne beregninger.

Tidlig og sen familiepleje skærmer muligvis anbragte mod at blive udsat for trusler med kniv, skydevåben eller lignende. En anden forklaring kan være, at børn og unge i familiepleje har andre karakteristika end de øvrige anbragte og i mindre grad er tilbøjelige til at komme i miljøer, hvor man udsættes for trusler. Vi kan endvidere ikke afgøre, hvornår truslerne har fundet sted, og det er således ikke muligt at undersøge, om de unge er blevet truet inden, efter eller mellem anbringelser.

OPSAMLING

Analyserne i dette notat viser, at tidligere anbragte unge lever et mere udsat liv end andre unge. Når vi, via de unges egne besvarelser, kan påvise, at unge tidligere anbragte i langt højere grad end unge i øvrigt har været udsat for konkrete alvorlige hændelser i form af bevidst selvskade (34 pct.), selvmordsforsøg (28 pct.), voldtægt/voldtægtsforsøg (34 pct. af pigerne) og trusler med våben (27 pct.), giver dette også anledning til at overveje, hvorvidt det sociale hjælpesystem formår at beskytte denne gruppe af unge tilstrækkeligt. Som nævnt kan vi ikke afgøre, hvor og hvornår hændelserne har fundet sted. Det kan være før, under og/eller efter en anbringelse, på anbringelsesstedet eller andre steder, og der kan være flere end et tilfælde. Muligvis kan nogle hændelser have bidraget til

anbringelsen. Det, vi hæfter os ved, er blot, at der er en meget bekymrende overhyppighed på disse udsathedsidekatorer, som giver anledning til at overveje, om der er tiltag, der kan reducere udsathedden hos denne gruppe af børn og unge – ligegyldigt om overgrebene finder sted under anbringelsen, hvor de unge er i det offentlige varetægt, eller på tidspunkter, hvor de unge ikke er anbragt.

Når vi i forløbsundersøgelsen blandt anbragte unge født i 1995 spørger ind til alvorlige konkrete hændelser i de unges liv, ser vi, at det især er de anbragte drenge, der har været udsat for trusler med kniv, skydevåben eller lignende, mens det i altovervejende grad er pigerne, der er bevidst selvskadende, har forsøgt selvmord eller har været udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg. Vi finder endvidere nogle sammenhænge med anbringelsesforløb, hvor resultaterne i et overordnet perspektiv peger på, at de unge, der har været anbragt i familiepleje, har været mindre udsatte i forhold til disse alvorlige hændelser. Dette giver os ikke nogen information om, hvorvidt familiepleje er en bedre anbringelsesform end institutionsanbringelse, da det i andre analyser er påvist, at der er markant stor forskel på børn og unge, der anbringes i familiepleje, og børn og unge, der anbringes i andre anbringelsesforløb. Det giver os derfor ikke mulighed for at vurdere, om det er unge i bestemte anbringelsesforløb, der i højere grad bliver udsat for en bestemt risikoeksponering. Eller om det snarere handler om, at det er unge med risikoeksponering, der ender i bestemte anbringelsesforløb, hvilket er højst sandsynligt.

Resultaterne giver således anledning til overvejelser om (yderligere) forebyggelse, men også til (yderligere) overvejelser om, hvordan man bedst hjælper de unge, hvor man ikke har kunnet forebygge. Der bør være ekstra opmærksomhed på, om der er adækvate støtte- og behandlingstilbud til de unge, der har været udsat for overgreb, samt om de unge får talt med nogen om deres oplevelser.

LITTERATUR

- Duffy, D.F. (2009): "Self-Injury". *Psychiatry*, 8(7), s. 237-240.
- Klonsky, E.D. (2007): "The Functions of Deliberate Self-Injury: A Review of the Evidence". *Clinical Psychology Review*, 27(2), s. 226-239.
- Lausten, M., D. Andersen, P.R. Skov & A.A. Nielsen (2013): *Anbragte 15-åriges hverdagsliv og udfordringer. Rapport fra tredje dataindsamling af forløbsundersøgelsen af anbragte børn født i 1995*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 13:07.
- Lausten, M., S. Frederiksen, R.F. Olsen, A.A. Nielsen & T.T. Bengtsson (2015): *Anbragte 15-åriges hverdagsliv og udfordringer*. København: København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 15:42.
- Møhl, B. (2006): *At skære smerten bort: en bog om cutting og anden selvskadende adfærd*. København: PsykiatriFonden.
- Stanley, B., M.J. Gameroff, V. Michalsen & J. Mann (2001): "Are Suicide Attempters who Self-Mutilate a unique Population?". *The American Journal of Psychiatry*, 158(3), s. 427-432.
- Thomsen, J.P. (red.) (2016): *Unge i Danmark – 18 år og på vej til voksenlivet*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 16:18.